

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Po kmetu gor, po kmetu dol.

Klerikalci so kot zastopniki kmečkega ljudstva prišli v deželni zbor do večine. Leta in leta so hujskali kmečko ljudstvo proti deželnemu zboru in obetali kmečkemu ljudstvu zlate gradove, če dobe gospodarstvo v roke. Po njih obljubah bi moral biti danes vsak kmet bogataš in po deželi bi se morala cediti med in mleko.

Toda kaj so storili z obljubami, ko so bili zdaj toliko let popolnoma neomejeni gospodarji na Kranjskem? Na vse so pozabili in sedaj jih je strah novih volitev v deželni zbor. Poglejmo, kaj so vse obljubovali: **pomoč zoper zadolženje kmečkih posestev, ustanovitev deželne požarne zavarovalnice, ustanovitev živinske zavarovalnice in pa zavarovalnice zoper škodo po toči!** Vsakega klerikalnega poslanca so blia polna usta teh obljub, toda ko bi lahko vresničili te obljube, jih pa v deželnem zboru niti v pretres niso vzeli.

Kako grdo in brezvestno so torej klerikalci goljufali kmečko ljudstvo! Pomagali pa niso nič in tudi nikdar pomagali ne bodo, ker jim je bolj na srcu, da za svoje gosposke škrice in lačne falirane študente najdejo mastna korita. Kmet, za te je vse dobro in če si toliko časa močnik jedel, ga lahko še naprej oteplješ! Taka so dejanja klerikalcev za kmeta!

Kmečki dolgov so gotovo največja nesreča kmečkega ljudstva, omejitve zadolženja in razbremenjenje kmečkih posestev, to je največja naloga kmečkih zastopnikov. Res je, da je ta naloga težka in ni tako hitro izvedljiva, toda najmanj, kar so imeli kmečki volilci pričakovati, je to, da pokažejo kmečki poslanci dobro voljo in da se z vneto in vso resnostjo lotijo dela. Smo pa kaj slišali o tem v zadnjih sejah deželnega zbora? Prav nič, niti besedice. Govorili in zmerjali so vsevprek, na dolgo in široko opravičevali svoje krivce, goljufije, prešestvovanja, **toda za največjo bedo in največjo skrb kmečkega stanu niso imeli niti besedice.**

Kako so se dalje potegovali za deželno zavarovalnico proti požarom! To pa

le toliko časa, dokler niso imeli gospodarstva. Zdaj so pa zopet molčali in se niso zmenili za tako važno stvar, od katere bi imela tudi dežela ter vsi davkoplačevalci koristi, ker bi zavarovalne premije ostale doma. Klerikalci imajo sami svojo zavarovalnico, zato pa nočejo, da bi jim morda deželna zavarovalnica konkurirala.

Ali je kaj boljše z zavarovalnico zoper točo in zoper nezgode pri živini? O prav nič! Najhujše je, kar more zadeti kmeta, če mu toča pobije pridelke ali pogine živina. To je vse njegovo upanje, toda tudi tukaj se klerikalci niso ganili, ampak milijone porabili za druge namene, ki ne bodo prav nič ali le malo koristi donašali.

Koliko bi lahko storili za zboljšanje kmečkih gospodarskih razmer, ko bi to pravilno in resno vzeli v roke! Res prirejajo gospodarske tečaje po kmetih, toda tukaj ni nikakih uspehov, kajti o kmetijstvu in kmetijskih strokah poučujejo povčini ljudje, ki sami nič ne znajo. In te ljudi plačuje z ogromnimi plačami dežela za to, ker so klerikalni agitatorji, ki nobene prilike, ki bi morali poučevati, ne zamudijo, da bi ne agitirali za klerikalce.

Vse pospeševanje kmetijstva, kolikor ga je deželni odbor začel in zanje tudi razmetal veliko denarja, ni pokazalo nikakih uspehov, ampak poprej še nazadovanje, zlasti pri živinoreji in mlekarstvu. Vse je bilo le pesek v oči in od vsega kmet ni imel skoro nikake koristi.

Zato pa, kdor ni slep, kdor ima svoj naravni kmečki razum, ta bo ob volitvah vstal in z glasovnico v roki vrgel tiste ljudi s prestola, katere je sam postavil gori, v upanju, da se bodo obljube teh ljudskih sleparjev vsaj nekoliko izpolnile. Pa ne samo volili, tudi agitirali bodo razumni kmetje za kandidate, ki jih bo ljudska volja postavila proti klerikalnim koritarjem. Kmet je spravil klerikalce do gospodarstva v deželi, po njegovem hrbtu so prilezli do polnih korit, zato morajo pa tudi po kmetu iti proč od deželnega gospodarstva, kmet sam jih mora pognati od tam, kamor ne spadajo in kjer so pokazali, da

za kmečke koristi ničesar pozitivnega storili niso!

Zato bodi vsem zavednim kmetom geslo: **Po kmetu gor — po kmetu dol!**

Na kaj treba paziti pred in po volitvah.

Kmalu bo po celem Kranjskem končano reklamačno postopanje. Kakor smo že poudarjali, bo volil na dan volitev samo tisti, **ki je v volilnem imeniku vpisan, kdor ni vpisan, ne bo volil.** Po končanih reklamacijah ni dopustna zoper volilni imenik nobena pritožba več.

Volilna legitimacija.

Po reklamacijskem postopanju prično županstva počasi raznašati in dostavljati takozvane **izkaznice ali legitimacijske liste.** Izredno velike važnosti je ta listina, ki jo mora vsakdo **s seboj na volišče vzeti,** kakor mora imeti vsak vojak s seboj **vojaške bukvice,** ko gre n. pr. k vojaški vaji. Kdor ne prinese seboj »posa«, ga zadene vojaška **kazen.** Volilca, ki ne prinese na volišče **volilne izkaznice,** doleti kazen, **da ne sme voliti,** razentega ga pa še kaznujejo z denarno globo do **50 kron,** **ker je vsakdo po zakonu dolžan voliti.**

Kako izgleda pravilna volilna izkaznica?

Volilno izkaznico ali legitimacijo izda c. kr. okrajno glavarstvo dotičnega okraja, h kateremu spada občina. Na vsaki izkaznici je zapisano **ime in bivališče** volilca ter **številka,** ki jo ima dotični volilec v volilnem imeniku. Razentega je na njej vpisan **kraj in čas** začetka ter konca **volitve.**

Volilci morajo torej gledati, da dobe **pravilne legitimacije.** Kadar jo pa dobe, naj jo **shranijo** na varnem prostoru in naj jo tudi nikomur ne dajo iz rok. Klerikalni agitatorji so namreč namazani z **vsemi »žavbami«.** Znani so slučaji, da so si klerikalci od volilcev, ki niso njihovi pristaši, izposodili le »na ogled« volilno izkaznico. Na dan volitve bi pa dotični volilec rad volil, a ni mogel, ker se mu je dotičnik ali skril, ali pa je dejal, da je glasovnico —

izgubil. Zatorej volilci, pazite na legitimacijo. **Zaupniki morajo baš nanje zelo gledati!**

Kdaj mora volilec sam po izkaznico?

Županstva imajo dostaviti volilne legitimacije **na dom**. Klerikalni županji se navadno poslužujejo pri tem raznih **zvičaj**. Tako n. pr. iščejo volilca na domu takrat, ko vedo, da ga ni doma. Vrnejo pa njegovo izkaznico glavarstvu s pripombo, da »ga ni doma«, ali pa s pripombo, »se mu ni moglo dostaviti«. Drugi klerikalni župani zopet pošiljajo izkaznice šele **prav zadnji čas** pred volitvami, tako da volilca sploh več doma ni. Tudi radi puščajo volilne izkaznice **ženskam** v hiši, zlasti, če vedo, da je žena huda klerikalka, mož pa ne. — Skratka: računati treba z **vsemi možnimi sleparijami od strani klerikalcev**. Zato pa **pojdi vsak volilec po izkaznico na pristojno glavarstvo, ako bi jo najkasneje tri dni pred volitvijo ne dobil od županstva**. Predno gre kdo h glavarstvu, naj na vsak način **preje vpraša še pri županstvu**, kje je ostala in kaj je z njegovo legitimacijo. Svetujemo, da se v slučajih, da bi kar na debelo županstva sleparila in uganjala zvičaje z dostavljanjem volilnih izkaznic, brzojavno sporoči o tem »Kmečki pisarni« v Ljubljani, da v zadevi posreduje in zahteva takojšnje odpomoči. Na vsak način morajo tudi zaupniki gledati na to, da ima vsak volilec **še pred dnevom volitve** volilno izkaznico ali legitimacijski list v rokah.

Glasovnica.

Istočasno z volilno legitimacijo se dostavljajo volilem tudi **glasovnice**. Tudi glasovnica mora biti **pravilna**, ker sicer nima **nobene vrednosti**. Vsaka prava glasovnica **mora imeti uradni pečat pristojnega okrajnega glavarstva**. Vsaka druga glasovnica je **neveljavna**. Tudi pri tem skušajo klerikalci na razne načine slepariti, bodisi, da razdajajo med nasprotne volilce, ki pravih legitimacij ne poznajo, **nepravilne**, bodisi, da jih skrivaj **zamenjujejo**. Zato je treba še **zadnji trenotek glasovnico pregledati**, če je pravilna, da se glas ne izgubi. Na to naj zlasti pazijo naši zaupniki.

Kaj je napisati na glasovnico?

Veliko glasovnic pride ob veljavo za to, ker ljudje ne vedo, kaj in kako se sme nanje pisati. Na glasovnico se sme napisati le **prav natančno in celo ime ter priimek kandidata**. Pristaviti se mora tudi njegov **stan in bivališče**. Opozarjamo volilce, da se tudi tu poskuša **premotiti volilce**. Nasprotniki **nalašč** pišejo ime kandidata **napačno**. Tudi trosijo o njem **napačno** pisavo **prilimka**, samo da spravijo glasove ob veljavo. Dolžnost zlasti **zaupnikov** je, ljudi o tem natančno podučiti in na glasovnico pisati le to, kar in kakor se razglasi po **pravem** oklicu **od naše strani**. Druzega kot imena, stan in bivališče kan-

didatovo **se ne sme** napisati na glasovnico, ker je sicer **neveljavna**. Volilci in zaupniki, **ravnajte se natančno in strogo po tem navodilu in ne dajte se od nikogar opehariti!**

Kdo sme izpolniti glasovnice?

Kakor se vsaka sleparija in goljufija pri volitvah strogo po zakonu kaznuje, ravnotako je tudi za vsako **silo**, ki bi se delala pri volitvah, kakorkoli po zakonu **hudo kaznivo**. Zato se tudi **ne sme s silo popisavati glasovnic**. Na to bi zlasti bilo treba gledati ter paziti, da **kaplani** in drugi klerikalni agitatorji ne bodo strahovali ljudi in jim morda celo s silo popisovali glasovnice. Zato bi se morali kaplani in župniki **zadnji čas pred volitvami neprenehoma zasledovati in opazovati, kaj in kako delajo pri volilcih**. Zakon tudi za te gospode ne dela izjeme in znano je več slučajev, da so bili **blagoslovljeni gospodje sodnijsko kaznovani** radi zakona v varstvo **volilne svobode**. Z izrecnim dovoljenjem se sme glasovnico popisati. Kakor hitro pa kdo **čuti silo** ali od kaplana kakoršenkoli **pritisk radi volitev**, naj se sporoči slučaj »Kmečki pisarni« v Ljubljani, da zadene krivca zaslužena kazen. Še na nekaj opozarjamo pri glasovnicah. Klerikalni sleparji skušajo, če drugače ne gre, volilec ponoči — **zadnjo noč** — **zamenjati glasovnice**. Poslužujejo se pri tem kaj radi **žen**, katere kaplani to nauče. Volilci morajo biti zelo previdni, če puste **drugim napisati glasovnice**.

Klerikalec se vam bo ponudil za izpolnitev glasovnice. Dejal vam bo, da napiše tega, ki ga vi hočete, napisal bo pa **ravno nasprotnega**. Kdor ne zna brati ali kdor je prezaupljiv in ne prebere izpolnitve, je **lahko kruto osleparjen**. Takih slučajev je iz sedanjega klerikalnega režima vse polno znanih. Zato velja tudi za izpolnjevanje glasovnic najstrožja **pozornost in kontrola od strani volilcev ter zaupnikov**. Niti legitimacije (izkaznice), niti glasovnice ne dajte iz rok, in **nikomur ne zaupajte**. Predno greste **od doma**, jih še **enkrat preglejte**. Vsekako pa glejte, da ne **pozabite doma ne izkaznice ne glasovnice!**

Kdor izgubi glasovnico,

naj zahteva od glavarstva **drugo**. Volilni komisar prinese tudi še na dan volitve s seboj glasovnice. Pri njem se sme vsakdo oglasiti in zaprositi, oziroma zahtevati **glasovnico**. Izkaznic ali legitimacijskih listov pa volilni komisar **ne izdaja**. Sploh je težko ali sploh nemogoče dobiti za morebitno izgubljen izkaznico duplikat. Radi tega naj vsakdo gleda in pazi, da **volilnih listin ne izgubi**.

Koliko izkaznic in glasovnic dobimo?

Za volitev v **splošni kuriji**, ki je dne 1. decembra, dobimo eno izkaznico in eno glasovnico. Drugo izkaznico in drugo glasovnico pa dobimo za volitev v **kmetški kuriji**, ki bo dne 9. decembra. Volilci mo-

rajo paziti, da teh volilnih dokazov **ne zamenjajo**, ker, če bi kdo hotel voliti pri **prvih volitvah** z izkaznico in glasovnico **drugih** volitev, bi izgubil glas in pravico. Nasprotno ravno tako. Kdor torej dobi vsakega **po dvoje**, naj pazi nele na to, da vsega sploh doma ne pozabi, marveč tudi na to, da prinese s seboj na volišče **pravo izkaznico in pravo glasovnico**. **Zaupniki, poučite ljudi!**

Dan volive.

Kdor prejme volilno **izkaznico**, je ž njo že tudi **povabljen** k volitvi, ker drugega vabila ne dobi nihče. Na izkaznici ima, kakor že preje povedano, vsakdo napisano, **kje se vrši volitev in kedaj**. Kdor zna brati, mu ni treba za to nikogar več izpraševati, kdor tega ne zna, naj si pusti od **več** ljudi izkaznico prebrati. Če mu bodo **vsii enako prečitali**, vé natančno, kam in kedaj ima voliti iti. Vsaka zmota je potem nemogoča. Navadno se vrši volitve zlasti v **splošni kuriji**, v domači občini. V kmetški skupini pa se občine, ki imajo manj kot 500 prebivalcev, lahko združijo in se zanje napravi eno volišče, ki ga pa določi **deželna vlada**. Volitev se prične **točno ob napovedani uri** in se **tudi točno ob napovedanem času konča**. Kdor ni ta čas na volišču, je — **zamudil!**. Zato naj nihče ne odlašaja z volitvijo. Najboljše je, če so vsi volilci med **prvimi** na volišču. To ima več dobrih strani. Prvič na ta način najhitreje na vrsto pridejo, drugič lahko vplivajo na ta način na sestavo volilne komisije. (Opomba: O volilni komisiji sami bomo pozneje še obširneje poročali.). Tretjič pa lahko volilci, ki so že volili, **pomagajo** pri volilnem delu in **agitirajo**.

Kako se voli?

Vsak volilec mora **sam priti na volišče**. To velja tako za splošno kot za kmetško skupino. **Pooblastil** deželnozborske volitve ne poznajo in vsako besedo o njih izgubiti je odveč. Kdor ne pride na volišče **sam**, ne bo volil in njegov glas je izgubljen. Po tem je tudi jasno, zakaj, v krajih, kjer se gre za razliko par glasov, **tudi bolnike prinesejo na volišče**, samo da oddajo svoj glas, ki bi bil sicer izgubljen. Predsednik volilne komisije jemlje od volilcev v roke izkaznico in legitimacijo, katere, kakor že povedano, nihče ne sme pustiti doma. **Predsednik vrne legitimacijo, odvzame pa glasovnico**. Glasovnico je najboljšje, če volilec tako skupaj položi, da se ne vidi, kaj je na njej napisano. Župniki in drugi nasprotniki so zelo predrzni in radovedni, kako kdo glasuje, ter skušajo — če le utegnejo — videti, kdo je na glasovnici napisan, **četudi nima za to nobene pravice in vsakdo lahko temu ugovarja**. Vendar je pa najboljšje, da se glasovnico tako skupaj dene, da je nemogoče, da bi kdo nepoklican vohal po njej. Predsednik mora položiti glasovnico v posodo ravnotako kot jo je prejel.

Kaj napravi volilec z izkaznico?

Volilec odda glasovnico, izkaznico pa dobi od predsednika nazaj. **Shraniti jo mora ravno tako kot preje**, kajti za slučaj ožjih volitev bo šel z njo še enkrat na volišče, glasovnica se mu bo pa nova dostavila. Kdor bi zavrzel izkaznico, pride ob svoj glas. **Zaupniki, poučite volilce o tem!**

Ožja volitev.

Če noben od postavljenih kandidatov ne dobi nadpolovične večine vseh oddanih veljavnih glasov, se morajo vršiti ožje volitve in sicer med onima dvema kandidatom, ki sta dobila največ glasov. Kakor hitro pride do ožje volitve, se ta uradno razglasi in pove uro in dan novih — ožjih volitev. Ožje se imenujejo te volitve za to, ker so le oni glasovi veljavni, ki jih dobita le dva čisto določena kandidata in ne širše, večje število kandidatov. Če pride kje do ožjih volitev, mora pri njih vse iti v boj proti klerikalnemu kandidatu. Pri ožji volitvi pa ne veljajo le tisti, ki so volili pri glavni, marveč tudi lahko volijo tudi tisti, ki se iz kateregakoli vzroka prvih volitev niso udeležili, dasi imajo v rokah izkaznico. Za slučaj ožjih volitev se bodo izdala še posebna pojasnila in navodila.

Ali smejo biti volilci navzoči pri štetju glasov?

Štetje glasov se vrši javno. Vsak, kdor ima volilno izkaznico, lahko pride po končani volitvi na volišče, da vidi in gleda štetje glasov. Po končanem štetju objavi predsednik volilne komisije razmerje glasov. **Pozivljamo in prosimo zaupnike in somišljenike, da takoj po končani volitvi brzojavijo v Ljubljano uspeh volitev za dotično občino.**

Naslov: »Kmečka pisarna, Ljubljana.«

Volilni okraji.

Pri bližajočih se volitvah pride v poštev toliko volitev in toliko različnih volilnih okrajev, da ni odveč, ako jih posamič naštejemo. Prve se vrše volitve splošne kurije, in sicer dne 1. decembra. Volilni okraji v

splošni kuriji

so naslednji: 1. Ljubljana (mesto), dosedaj poslanec Turk. 2. Ljubljanska okolica (sodni okraj), dosedaj poslanec Dimnik. 3. Sodni okraji Radovljica, Kranjska gora, Tržič, dosedaj poslanec Piber. 4. Sodna okraja Kranj, Škofja Loka, dosedaj poslanec Jarc. 5. Sodna okraja Kamnik, Brdo, dosedaj poslanec Lavrenčič. 6. Sodni okraji Vrhnika, Logatec, Idrija in Cerknica, dosedaj poslanec Kobi. 7. Sodni okraj Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava, Lož, dosedaj poslanec Ravnikar. 8. Sodni okraji Kočevje, Velike Lašče, Ribnica, Žužemberk, dosedaj poslanec dr. Pegan. 9. Sodni okraji Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje, dosedaj poslanec Hladnik. 10. Sodni okraji Litija, Višnja gora, Radeče, dosedaj poslanec dr. Zajec.

11. Sodni okraji Novo mesto, Črnomelj, Metlika, dosedaj poslanec Matjašič. Vsak okraj voli po enega poslanca.

Druge volitve se vrše dne 9. decembra. Volilni okraji v tej,

kmetski kuriji

so naslednji: 1. Sodna okraja Ljubljana (okolica), Vrhnika, volita dva poslanca. Dosedaj poslanec Povše in dr. Šusteršič. 2. Sodna okraja Kamnik, Brdo, volita enega poslanca. Dosedaj poslanec dr. Krek. 3. Sodni okraji Kranj, Škofja Loka, Tržič, volijo dva poslanca. Dosedaj poslanec Demšar in Zabret. 4. Sodna okraja Radovljica, Kranjska gora volita enega poslanca. Dosedaj poslanec Pogačnik. 5. Sodni okraji Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Ilirska Bistrica, Cerknica, volijo dva poslanca. Dosedaj poslanca dr. Žitnik, Drobnič. 6. Sodna okraja Vipava, Idrija, volita enega poslanca. Dosedaj poslanec Perharc. 7. Sodni okraji Novo mesto, Kostanjevica, Krško, volijo enega poslanca. Dosedaj poslanec Dular. 8. Sodni okraji Litija, Radeče, Višnja gora, Žužemberk, Trebnje, Mokronog, volijo tri poslanca. Dosedaj poslanci Košak, Vehovec, Lampe. 9. Sodni okraji Kočevje, Ribnica, Velike Lašče, volijo dva poslanca. Dosedaj poslanca Jaklič, Bartol. 10. Sodna okraja Črnomelj, Metlika, volita enega poslanca. Dosedaj poslanec Dermastija.

Tretje volitve se vrše v mestni in trški skupini, in sicer dne 16. decembra. Volilni okraji so v

kuriji mest in trgov

naslednji: 1. Mesto Ljubljana ima dva volilna okraja. Meja med obema je Stritarjeva, Prešernova ulica. Vsak volilni okraj bo volil po dva poslanca. Dosedaj poslanci Reisner, Ribnikar, dr. Tavčar, dr. Triller. 2. Mesto Idrija voli enega poslanca. Dosedaj poslanec Gangl. 3. Mesti Kranj, Škofja Loka volita enega poslanca. Dosedaj poslanec Pirc. 4. Mesti Kamnik, Radovljica in trg Tržič volijo enega poslanca. Dosedaj poslanec dr. Gregorič. 5. Mesti Postojna, Lož, trg Vrhnika volijo enega poslanca. Dosedaj poslanec Lenarčič. 6. Mesta Novo mesto, Višnja gora, Črnomelj, Metlika, Kostanjevica, Krško in trg Ribnica volijo enega poslanca. Dosedaj poslanec Višnikar.

Volitve dveh poslancev v

trgovski obrtni zbornici

se vrše dne 16. decembra. Dosedaj poslanca dr. Novak in Supančič.

Veleposestvo voli dne 22. decembra 10 poslancev. Deželni zbor se torej sestavlja iz poslancev splošne kurije (11), poslancev kmetske kurije (16), poslancev mest in trgov (10), poslancev trgovsko-obrtnice (2), poslancev veleposestva (10). K temu pride še kot virilist knezoškof ljubljanski. Skupaj šteje torej deželni zbor 50 poslancev, ki se rekrutirajo iz 29 volilnih okrajev.

Volilci na deželi — pozor!

Od več strani se nam poroča, da so klerikalni župani napravili tako **nepravilne volilne imenike**, da je treba vso pozornost posvetiti **reklamacijam**. Iz volilnih imenikov, bodisi v splošni, bodisi v kmetski, v obeh ali samo enem, so izpuščeni volilci, ki jim po postavi gre volilna pravica in to samo zato, ker ti volilci niso klerikalci. **Izpuščeni so posestniki, trgovci, obrtniki, zlasti gostilničarji. Še celo učitelji in uradnike** so klerikalni župani ponekod izpustili. Opozarjamo somišljenike, naj opozore vsakogar, da vpogleda v volilni imenik, ki bo povsod samo osem dni razporežen. Kdor se za to ne bo brigal, tudi ne bo volil, četudi bi mu po postavi šla volilna pravica. Dosedaj razporeženi volilni imeniki po deželi pa kažejo tudi, da so klerikalci vtaknili v volilne imenike vse klerikalce, vse, kar »leze ino gre«. Treba bo torej tudi odločnih reklamacij za izbris vtihotapljenih klerikalcev iz volilnega imenika. Opozarjamo somišljenike, da je vsak glas važen, ki se ga pridobi ali izgubi. Samo radi enega glasu so bile pred leti za poslanca Hribarja ožje volitve. Če je pri vsaki občini le par naših ljudi izpuščenih, pomeni to v vseh volilnih okrajih in v vseh volilnih skupinah že več tisoč glasov! Baš zato je vsak glas v vsaki občini dragocen.

Pri teh volitvah pa gre kaj posebno za to, da se štejejo protiklerikalni glasovi in da v kar najlepših številkah dokaže, koliko moč je na Kranjskem, ki se navzlic terorizmu in absolutizmu upajo z glasovnico protestirati proti klerikalnim mogotcem. Noben glas radi tega ne sme biti izgubljen. V vsaki občini, v vsaki vasi vsi na krov! Preglejte volilne imenike, da ne pridete ob volilno pravico!

Razgled po svetu

Državni zbor.

Pogajanja med Poljaki in Rusini so ostala brezuspešna. Zato nadaljujejo rusinski poslanci obstrukcijo v državnem zboru in ta ne more nikakor naprej. Brezplodno je tedaj delovanje državnega zbora, ki ne more rešiti finančnega načrta. Upanje je majhno, da bi se razmere izpremenile, kajti gališka volilna reforma je coklja, ki bo najbrže strmoglavila tudi državni zbor. Rusini ne odnehajo od svojih zahtev, Poljaki pa tudi nočejo popustiti.

Hrvatska.

Tiskovna cenzura bo v kratkem odpravljena in listi bodo zopet smeli svobodno pisati. Pravijo, da je to znak, da se bo odpravil komisariat. Zatrjuje se tudi, da pripravlja hrvatska vlada že nove volitve v sabor in da bo za bana najbrž imenovan sedanji kraljevi komisar baron Skerlezc. Hrvatje v Ameriki so zelo razburjeni ra-

di komisarijata in hrvatska vlada se jih boji. Iz Amerike je prišel tudi Dojčić, ki je izvršil napad na komisarja Skerlezca.

Srbija.

Srbija se gospodarsko pridno pripravlja, da uredi svoje dežele in jih povzdigne na višjo kulturno in gospodarsko stopnjo. Ministrski predsednik Pašić je imel v skupščini velik govor o odnošajih z drugimi državami in o vzrokih vojne z Bolgarijo. V tem govoru je dolžil Avstrijo, da je povzročiteljica albanske vstaje, zahvalil se Ruski, Francoski in Nemčiji za podpore, toda Avstrijo in Italijo je prezrl. Srbi dobro vedo, kdo je njih največji nasprotnik, zato se ne morejo navduševati za svojo sosedo, ki jim takoj zagrozi s svojimi bajoneti, če se hočejo zavarovati proti krvoločnim Albancem.

Albanija.

Mešana komisija zastopnikov velesil določuje zdaj mejo Južne Albanije. Grki, ki bi radi čim več Albanije imeli za svojo, jim delajo ovire. Albanija bo ostala vedno trd oreh za njeni pokroviteljici Avstrijo in Italijo, kajti tam ne bodo poprej nastopile urejene razmere, dokler ne pride Albanska pod oblast kake druge države. Iz zanesljivega vira se zdaj poroča, da je princ Viljem Wied se odločil, da prevzame albanski prestol. Wied je nemški knez in proti njemu velesile nimajo ugovora. Torej bo ta postal knez albanski — toda koliko časa, se ne ve. Albanci bodo kmalu zapodili kneza, če bo hotel napraviti red.

Železniške nesreče.

Pri kolodvoru Melun na Francoskem sta v torek ponoči trčila brzovlak in poštni vlak, da so se vozovi razbili in začeli goreti. Vsi poštni uradniki so mrtvi. Umrlo je 45 ljudi, ki so bili tudi ožgani. — V Braziliji sta trčila dva vlaka in je pri nesreči ostalo 50 oseb mrtvih. — Na Ruskem se je med Kazanom in Moskvo pripetila železniška nesreča, pri kateri je bilo ubitih 15 oseb.

Vojna nevarnost med Mehiko in Zedinjenimi državami.

Poslanik Zedinjenih držav je v nedeljo izročil mehikanskemu predsedniku Huerti ultimatum, v katerem zahtevajo Zedinjene države, da Huerta odloži predsedništvo in ne zapusti niti vojnega ministra Blanqueta, niti kakega drugega člana kabineta za svojega naslednika. Huerta na ta ultimatum še ni odgovoril. Blanquet je eden izmed onih 6 vojakov, ki so tvorili oddelek, ki je ustrelil bivšega mehikanskega cesarja Maksimilijana.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

Slovenija

s Deželna in ljubljanska uprava. Zlobnost klerikalcev in njih hudobija, da bi mogli spričo sedanjih deželnozborskih volitev škodovati naprednjakom, je tolika, da so si v »Slovincu«, kateremu je odgovorni urednik državni poslanec Gostinčar, ki ga krije poslaniška imuniteta, izmislili, da se na ljubljanskem magistratu neredno gospodari, da se iz ubožnega zaklada take rekoč denar krade in ubožcem pritrjuje. Če beži tat, pa kliče: tat, tat, da bi odvrnil nevarnost od sebe. Tako delajo klerikalci za hrbtnom Gostinčarja, ki je tak poštenjak, da zakrije hudobije s svojim imenom, le z namenom, da bi odvrnil pozornost volilcev od strašno zavoženega deželnega gospodarstva, od dr. Krekovič ljubezenskih dogodkov, ki zmerja v deželnem zboru žensko, ki jo je zapeljal, z vlačugo, od vodiške svete Johance, ki je pod nadzorstvom katoliških duhovnikov s telečjo krvjo uganjala najstrašnejše žalitve Kristusovih ran ter na debelo sleparila ljudi, od očitnih in skritih grehov njih pristašev itd. Toda ljudstvo ne veruje več tem sleparjem, ljudstvo vé, kako vzorno gospodarstvo mora biti na ljubljanskem magistratu, ker bi se sicer že davno najmanjši nered moral razkriti. Saj si klerikalci na vse kripje prizadevajo, da bi Ljubljano podjarmili. Skovali so občinski volilni zakon za Ljubljano in prodali belo, čisto slovensko Ljubljano Nemcem, povzročili so, da župan Hribar ni bil potrjen, da je prišel za župana vladni komisar Nemec, ki je skoro dve leti vodil vse občinske posle, torej pretaknil vse kote na magistratu, da bi kaj dobil. Toda končno je ta vladni komisar moral priznati, **da je uprava ljubljanske občine v najlepšem in vzornem redu.** In to klerikalce hudo boli in peče, ker je napredna Ljubljana brez madeža, dočim je v deželni upravi vse zmešano, nikakega reda ni, in ko bi imel kdo vpogled, bi videl, kako se razmetavajo tisočaki. A to falotsko obrekovanje Ljubljanec ne bo ostalo nekaznovano. Čeprav je Joža Gostinčar poslanec, ga bo mesto tožilo in ni vruga, da bi državni zbor ne izročil sodišču takega poštenjaka, ki krije s svojim imenom falotarije klerikalcev. Pa naj trpi ta vzor-poslanec za grehe drugih, saj drugih zaslug itak nima.

s Zakaj moramo iti v volilni boj zoper klerikalce? V rokah volilcev je usoda bodočega deželnega zbora, usoda dežele same. Ne gre se za posamezne mandate, ne za osebe. Ampak treba je z vso silo delati na to, da se iztrebi na Kranjskem korupcija, ki je poosebljena v klerikalni stranki. Sistematično so klerikalci deželo korumpirali in nemoralnost cvete v vseh slojih in v vseh krogih. Koritarstvo je geslo, ki prevladuje, in vse to koritarstvo nima drugega namena, kakor obdržati klerikalce na

sedanjem mestu. Ne gre se klerikalnim kolovodjem za Boga, ne za cerkev, ne za blagor ljudstva. Lastni žep je bog, na katerega prisegajo, lastni žep cerkev, v katero hodijo, lastni žep je po njihovem pojmovanju blagor ljudstva. Vse delovanje se koncentrira le na eno točko: na vsak način obdržati moč v rokah, da ne pridejo poštenu ljudski zastopniki na krmilo, da leti ne posvetijo še globokejše v klerikalno gospodarstvo; kajti v tem trenutku je konec klerikalne slave, konec Lampetov in Krekov in Jarcev in Peganov, konec Šusteršičevega režima. Zatorej pa je treba, da se združijo vsi oni, ki obsojajo to nemoralnost in koruptnost. Z glasovnico v roki pokažite, volilci, da vam ni za premijo, katero dobite za brejo kravo, če je klerikalna, ampak da hočete poštenost v gospodarstvu z deželnim denarjem. Pokažite, da obsojate nemoralnost sedanje večine deželnega odbora, da se ne strinjate z njenim pristranskim postopanjem. Niti glasu ljudem, ki sklepajo za vašim hrbtnom kravje kupčije z vlado, niti glasu onim, kateri nimajo zmisla za kulturne potrebe našega naroda, kateri uporabljajo denar, ki ste ga prislužili s krvavimi žulji, v svoje strankarske namene, niti glasu onim, ki so spravili deželo na kant in ki si hočejo pomagati le na ta način, da deželna bremena še povečajo. Saj bodo ta bremena ravno vas, volilci, najbolj težila. In če se posreči pri prihodnjih volitvah vzlic vsem klerikalnim sleparijam vreči ob tla in iztrebiti hinavstvo in laž in neomejeno samovoljno in pogubno gospodarstvo sedanje klerikalne večine, potem se bo vsa dežela oddahnila. Tudi potem ne bo padala mana z nebes, saj bo treba desetletnega dela, preden se popravi vsa škoda, ki se je sedaj tekom pet let napravila po klerikalcih, a razumno gospodarstvo bo vedelo spraviti v sklad dohodke z izdatki, brezmiselno gospodarstvo bo prenehalo in ljudstvo se bo obvarovalo vedno novih bremen. Na noge torej vse, kar misli napredno in v veseli boj zoper klerikalno samopašnost!

s Klerikalni čudeži. Samo še najbolj zabiti in najbolj neumni ljudje verjamejo dandanes v čudeže, samo taki ljudje, ki sicer hodijo po dveh nogah, po pameti pa jih ni šteti za človeška bitja. Toda sleparija s čudeži nese in zato neguje gotovi duhovniki to sleparijo z vso ljubeznijo. Taka dobičkonosna sleparija se godi v Novem Lurdu na Dolenjskem in taka dobičkonosna sleparija se je godila v Vodicah. Sleparstvo in lopovstvo tu in tam in vse iz gole požrešnosti. Klerikalci opravčujejo vodiškega župnika, da ni jemal denarja; če je to sploh res, se že še izkaže, ne verjame pa tega nihče. Znano je, da je vodiški župnik vzlic svoji starosti lakomen do skrajnosti. Larifari pa je, če pravijo klerikalci, da je vodiški fajmošter verjel v Johanične čudeže. Fajmošter je prav natančno vedel, da Johanca goljufa in je so-kriv njene goljufije ter spada ravno tako v

zapor, kakor Johanca, ali pa še bolj, zakaj brez njegove pomoči bi Johanca sploh ne bila mogla slepariti. Vodiški čudeži so sijajen dokaz farškega sleparstva.

s **Obljube na cente.** Klerikalni agitatorji in kandidati že letajo okrog volilcev in nosijo s seboj obljube na cente, s katerimi hočejo osrečiti volilce. V današnjem uvodniku smo dokazali, kako se ti ljudje norčujejo iz svojih obljub, ki jih nikoli ne mislijo izpolniti. Zato ne verujte takim obljubam! Če bo pa kdo le siten in prav gotove obljube delal, ga pa primite za besedo, da se morajo dela še pred volitvijo pričeti. Sicer se tem verolomnim nekrščanskim ljudem ne me niti pičice verjeti. Boljše je pa, da vsak razumen volilec odda svoj glas kmečkim kandidatom, kajti edino na ta način bo kmet prišel do veljave in do onega, kar mu pristoja. Edino na ta način se bo napravil konec razsipnemu gospodarstvu v deželi in pregnalo pijavke, ki sedaj na stroške davkoplačevalcev sesajo med iz deželne blagajne.

s **Izseljeniški škandal.** V državnem zboru obravnavajo v odseku škandal kanadske parobrodne družbe, ki je spravljala na tisoče vojaški dolžnosti podvrženih mladeničev v Kanado, odkoder se nikoli več ne bodo vrnili, ker bodo postali tam beli sužnji. Da je bilo mogoče to storiti, je družba podkupovala kar na debelo ugledne osebe in med njimi tudi državne poslance. Vlada noče izdati teh poslancev, kar je jako umljivo. Tudi na Kranjskem imamo take sumljive poslance, ki so se z vso vnemo poganjali za kanadsko družbo, da se je moral človek vprašati, iz kakega vzroka so to storili. Eden teh je v razkošnem deželnem stanovanju gospodujoči dr. Šusteršič in drugi je zvesti Janez dr. Krek, ki je še nasproti svojim ljubim, ki so mu dale vse, kar so imele, surov kakor kravji mešetar. Čudno, da se je tako ljubeznjivo poganjal za Kanadce, ki so našo državo pripravili ob vojake.

s **Stara znana resnica je,** da brez dobre kavne primesi ni mogoče napraviti dobrega kavo. Ravno tako dobro znano pa je tudi, da je Kolinska kavna primes najboljši pridelek, ki napravi najokusnejšo kavo. Priporočamo Kolinsko kavno primes vsem, ne samo zato, ker je res najboljša, temveč tudi zato, ker je edino pristno domače blago te vrste — in dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da vpoštevata predvsem domačo industrijo!

Od novejših

odvajajočih sredstev izkazala so se nekatera kot taka, ki se jih, ako se jih je enkrat vzelo, ne more nikdar pogrešati in od katerih se mora potem vedno večje množine jemati, da se zapiranje prepreči. Ostane torej raje pri staroznanih milih Felnerjevih odvajajočih Rhabarbara kroglicah z namko »Elsa-kroglice«, ki se je vedno zopet lahko odstavi, ako so nam pomagale. One pospešujejo apetit, odpravijo krče, zapiranje, čistijo kri. 6 škatlic stane samo 4 krone franko od lekarnarja E. V. Felner, Stubica, Elzin trg št. 318 (Hrvaško).

o Dolenjske novice o

d **Kanonik Žlogar pravi: liberalci vendar niso brezverci.** Naprednjake cele dežele veže prijetna dolžnost na pragu volilnega boja, vglasbiti zahvalno pesem novomeškemu kanoniku g. Žlogarju. Zakaj, tik pred tako važnimi volitvami doslej še noben duhovnik liberalcev ni tako javno pohvalil kot dobre kristjane in jih kot take toplo priporočil, kakor je to storil kanonik Žlogar na uvodnem mestu svojega katoliškega glasila. Človek bi mislil, da se je g. Žlogar v zadnjem času spokoril in se skuša ravnati po Kristusovi zapovedi, ki pravi: Ljubite tudi svoje sovražnike in dobro jim storite, ki vas preganjajo. Navadno ravno za volitve duhovniki in njih civilni prijatelji vpijejo, češ, da smo naprednjaki brezverci in da že radi tega ne smemo upati, biti v deželnem zboru zastopani. To staro, pri vsaki volitvi izrabljeno orožje se tudi to pot prakticira in se bo ravno za te volitve v največji meri prakticiralo, na to kažejo že zdaj vsa znamenja. Zato je tem večjega uvaževanja vredno, da se seznamimo z javnim priporočilom g. kanonika Žlogarja, o katerem je vobče znano, da šteje med najhujše nasprotnike napredne stranke. V številki 20. »Dol. Novic« z dne 25. oktobra pravi g. kanonik med drugim tudi to-le: »**Pri nas imamo liberalce, ki hodijo v cerkev, sprejemajo sv. zakramente, učijo svoje otroke moliti...**« »**Zjutraj prekriža žena takega liberalca svojega otroka in moli z njim očenaš...**« »**V nedeljo pošilja liberalen oče in mati otroka v cerkev k maši in pridigi...**« Pa tudi drugače v svojem življenju so ti presneti liberalci pošteni ljudje. Poslušajte, kako nas g. kanonik še nadalje pohvali: »**Pri nas imamo liberalce,**« piše nadalje, »ki pošiljajo svoje otroke v gimnazijo in na visoke šole, ter jih skozi cel čas njihovega študija spremljajo z največjo skrbjo, da se njihov sinček ne bi pokvaril in zalumpal.« In o, kako lepo spričevalo daje g. kanonik zakonskemu življenju naprednjakov, ko piše: »**Pri nas imamo liberalce, ki ljubijo svoje žene in otroke; nobena sila ga ne bi ločila od svoje žene in otrok. Če bi mu kdo pridigal ločitev zakona, bi mu pokazal vrata...**« In še celo samaritanstvo, pravo krščansko ljubezen do bližnjega, kakor je g. kanonik ne najde v svoji stranki, je dognal g. kanonik ravno v napredni stranki. Kajti on piše o tem: »... njihova stranka pobira v svoje službe tudi ljudi, katere je naša stranka kot izrodek človeške družbe izločila iz svoje sredine...« Pa še bolj ta prava krščanska ljubezen do bližnjega pri napredni stranki, kajti g. kanonik pravi nadalje: »Liberalna stranka je pogosto sprejemala in še sprejema v službo ljudi, katere je katoliška cerkev vsled njihove propalosti vrgla izpod strehe...« (G. kanonik sicer ne navede nobenega določenega slučaja za to svojo trditev in tudi nam

je neznano, koliko takih ljudi je katoliška cerkev vsled »propalosti« vrgla izpod svoje strehe, no, pa če g. kanonik tako piše, mora biti že res!) Tako torej višji duhovnik javno hvali nas, katere drugi njegovi duhovni bratje in raznoteri Jarci proglašajo za brezverce. To je treba zdaj za volilni boj dobro zapomniti. Ker pa je v Žlogarjevi stranki mnogo neverjetnih Tomažev in ni vsak naprednjak tako srečen, da bi dobil »Dol. Novice« v roke, kjer stoji naša pohvala črno na belem natisnjena, bi bilo nujno priporočati, da si vsakdo shrani to številko našega lista, v kateri smo posneli najvažnejši del kanonika Žlogarjeve pohvale o nas. Ker si pa hočemo to javno pohvalo res zaslužiti kot pošteni ljudje, moramo tudi priznati stari življenjski nauk, ki pravi, da pod solncem ni nič popolnega. Tako ima tudi bleščeče solnce, ki ga je g. kanonik nad nami razlil, žalibog tudi svojo senco. In ker tudi kanonik Žlogar ni brez sence, naj si v nastopnem eno kot drugo ogledamo. Če nas g. kanonik pohvali, da radi zahajamo v cerkev in prejemamo sv. zakramente, pa nas tudi pograja, češ, da smo »člani liberalnih društev, naročeni na »Slov. Dom«, da volimo liberalne zastopnike itd.« In za to misli g. kanonik, da smo — nedosledni, to se pravi, mi bi morali biti člani klerikalnih društev, bi morali biti naročeni na »Slovenca« in voliti Žlogarjeve prijatelje. Potem bi bili — dosledni. Mi mislimo, da smo dosledni ravno v tem, v čemer g. kanonik vidi, da nismo. Kolikor nam znano, Krist ni nikjer prepovedal, da bi ne smeli biti naročeni na »Slov. Dom«. Naj nam nebesa ne zamerijo, celo tako predrzno mislimo, da zdaj, ko se Kristusovi namestniki pečajo z vsem drugim, samo ne več s svojim pravim poklicem, pravzaprav mi nadomestujemo njih poklic s tem, da v naših listih po vzgledu Kristusa ljudem kažemo farizeje in hinavce, ki imajo vero na jeziku, v srcu pa še najgrje poganstvo. G. kanonik nas vprašuje, češ, »ali se to ne pravi dvema gospodoma služiti, če gremo zjutraj k maši, poslušamo tam pridigo katoliškega duhovnika kot svojega dušnega pastirja, popoldne pa se udeležimo zborovanja liberalnega društva, pri katerem se na najnesramnejši način udriha po katoliški cerkvi in njenih duhovnikih?« — Ne, g. kanonik! To se pravi, le eni dobri stvari služiti. To se pravi, da mi ločimo vero od politike, duhovnika v cerkvi pri opravi božje službe od duhovnika, ki se bavi s stvarmi, ki nje ga nič ne brigajo. Ampak g. kanonik, obrnimo to vprašanje na vas samih in sploh na vašo stranko. Če vi zjutraj mašujete, je res, služite samo enemu Gospodu. Toda ali ga tudi ubogate? Ali se pred vsako mašo spravite s svojimi nasprotniki, kakor vam je ukazal on, v čigar imenu darujete sv. mašo? Ali ne gojite istega sovraštva v svojem srcu, ko pridete od oltarja, kakor ste šli in kakor ste bili ves čas pri oltarju? In če namesto božje besede kot pridigar

oznanjete samo politiko, če namesto krščanske ljubezni pridigate le peklenko sovraštvo, kolikim gospodom služite kot katoliški duhovnik že kadar ste v cerkvi? Kaj pa, ko pridete iz cerkve? Je Kristus ustanovil denarne zavode, konsumna društva, politične stranke? Ni učil, da je denar iznajba hudičeva, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, da ne smete skrbeti za posvetno čast in oblast? In če greste popoldan vi na »katoliški« shod, kaj delate tam drugega, nego da služite še več kot dvema gospodoma? Je Kristus na svojih shodih učil, kako treba nasproti političnemu nasprotniku nerazsodne ljudi hujskati, jih pozivljati naravnost na poboj, poniževanje in zasramovanje? Če je Kristus zapovedal: Ljubite tudi svoje sovražnike, dobro jim storite, ki vas preganjajo — ali ste vi in sploh v vaši stranki dosledni, če tej zapovedi nasprotno počenjate? Kateremu gospodu je služil vaš tovariš dr. Krek, ki je zjutraj mašo bral, po maši pa je v deželni zbornici ženo, katero je on sam v greh zapeljal, javno osramotil kot vlačugo? Očitajte nam tudi, da naprednjaki branimo svojim otrokom vstop v bogoslovje. Ali ni samo politikujočih duhovnikov že več kot odveč na svetu, kaj bi bilo z drugimi stanovimi, če bi še od naše strani vse drlo v lemenat? Zakaj pa dr. Šusteršič ne pošlje svojih sinov v lemenat? Kakor smo mi ponosni, da nam priznate, da imamo usmiljenje s tistimi, ki jih vaša stranka kot »izrodek človeške družbe« vrže izpod svoje strehe, tako bodi vas vse sram, da nam tako priliko sploh ponujate. Kajti s tem teptate Kristusovo ljubezen v njegovem občevarju z največjimi grešniki in grešnicami javno v blato in si sami sebi izpostavljate spričevalo, da je na celi vaši katoliški stranki, katoliško samo zlorabljeno izposojeno ime. Da je to res, to se najlepše vidi iz dejstva, kakšne poštenjake podpira vaša stranka. Saj dan na dan vidimo, kako se v vaša gnezda zaletujejo ljudje, ki nimajo drugega prepričanja, kakor to, da pridejo pri vas k dobremu — koritu. Za denar, za dobro službo prodane in kupljene duše so to. V tem ste si dosledni, mi pa nedosledni, to je res. G. kanonik Žlogar! Kakor smo vam hvaležni, da ste javno pribili, da nismo taki brezverci, kakor nas večina vaših tovarišev slika, vendar sam moram opozoriti, da ste s tem javnim priznanjem, ko nam očitete nedoslednost, vrgli nevarno iskro v streho javne kritike. Vi ste s priznanjem na eni strani hoteli nas na drugi strani pri nevednih ljudeh ravno zdaj za volitve le še bolj očrniti. Ta vaš namen smo tu le na kratko skušali zavrnil. Ali lahko se zgodi, da se kdo med nami najde, ki bo vašo iskro pobral, jo raznetil v ogenj, ki bo posvetil nekoliko globlje, kako dosledni ste vi vsi, ki se nasproti lahkovernemu ljudstvu izdajate za prave kristjane. Vi kot katoliški duhovnik morate sami dobro vedeti, da če se hoče doslednost resno vzeti, ga pod

božjim solncem na celem svetu ni ne enega kristjana, ki bi res le eno Kristusovih zapovedi dosledno izvrševal. Da bo to tudi ljudstvu jasno postalo, to bo zasluga vaše ga očitanja o »liberalni doslednosti«.

d Iz Zgornjega Loga pri Litiji. Blagoslovljeni dopisnik iz Hotiča je v »Domo-ljub« št. 43 poslal dopis, ki je poln samega zlobnega sumničenja. Mož, kateremu ni niti sveta četrta božja zapoved, skuša na najnesramnejši način blatiti može, od katerih danes on živi. Med drugimi poroča tudi to — le: »Za pomočnike in poročevalce ima ljudi dvomljivega poštenja, katere nazivlje »dragi kmetje«. Na Gor. Logu pri Litiji je njegov zvesti tovariš in poročevalec človek, kateremu je sosed v obraz zabrusil, da je tat, pa ga do danes ni tožil. Ravno v tej vasi je bila pred nekaj leti tatinska družba na debelo. Pred enim letom je bilo vlomljeno v občinsko pisarno v Hotiču in zlikovci, če ne sorodniki, pa vsaj somišljeniki Ščuke, so odnesli blagajno z vso njeno vsebino. Poštenjak z Gor. Loga, ki ima gotovo prakso v tej reči, brihtna glava seveda, je vrgel sum na župana.«

Pozivljam javno, da se naj dopisnik, kateri ni najbrže nobeden drugi, kakor vačanski kaplan Majdič in za pomočnika si je menda vzel diko našega župana Der-novška, — da javno povesta, ako mislita mene, da sem »dvomljivega poštenja«, »tat«, ali da sem morda jaz ukradel »občinsko blagajno«, ali bil celo kdaj v »tatinski družbi«? Prosim dopisnika, da pride s polnim imenom na dan! Potem se bova pa nadalje pogovorila. — Pavšalno sumničiti in čast krasti je lahko in tak človek, ki nima toliko poguma, da bi prišel s pravim imenom na dan, je največji obrekovalcev časti in lopov vseh lopovov.

Za danes samo pozivljam dopisnika, naj se jasno izrazi. V slučaju pa, da ima proti moji osebi kako gradivo glede tatvine, ga prosim, da me naznani državnemu pravdnistvu.

Ljudje, ki ne spoštujejo četrte, šeste in devete božje zapovedi, me pač ne morejo žaliti, ker jaz sem in ostanem pošten, napreden — kmet. Delo in domači dom sta mi sveta, zato pa je moja duša mirna in čista. — Blatite lahko, kolikor vam drago in lahko cele golide gnojnice izlivate na mojo osebo, kljub temu bom med poštenimi kmeti ostal še poštenjak. — Bolj me boste napadali, tem bolj bom delaven. — Storite, karkoli hočete, moje časti ne boste oblatili. Svetoval bi pa tudi dopisniku, naj izkida gnoj iz svoje stranke, — ker tam ga je nagromadenega na stotine stotov.

JOSIP KRES

posestnik narodno - naprednega mišljenja.
Zgornji Log pri Litiji, dne 5. novembra 1913.

d Iz Prečine. Po Gorenjskem delajo čudeže razne Johance, pri nas pa razni Janezi. Dozdaj so imeli polna usta korajže,

zdaj, ko se volitve bližajo, ko bi se bilo treba pokazati može, imamo čim dalje več bab v moških hlačah. Če bodo res izvršili kakor se po zidanicah menijo, da to pot ne gredo na volišče, ker se boje svojih, od župnika nahujskanih žensk, ali pa si bodo pritiskali na čelo pečat izdajalcev, nič ne de. Mož, ki nima več svojega prepričanja, ne spada v naše vrste! Taki naj gredo le h klerikalcem, kjer je primeren prostor za vsakovrstno politično sodrgo. »Slovenski Dom« je že enkrat obljubil, da pride z imeni vseh teh švigavcev na dan. Za svarilo drugim bo dobro, če se to res izvede, ko bo čas za to. Bo vsaj vsak zaveden otrok lahko s prstom pokazal za njimi: pogledajte jih, to so junaki švigovci pod žensko komando. Nekaj sličnih junakov se zdaj zbira okrog nove požarne brambe, ki bo gasila na katoliški podlagi, ker se je na tej tudi ustanovila. Pri volitvi v odbor je bilo toliko zavednih katoliških mož, da niti sami sebe niso mogli voliti v odbor in so baže otroci odsotne može na župnikovo komando volili. Navzoča sta bila glavna dva stebra, Globevnik in Osolnik. Nič se ni čuditi, saj pravim, da se gode tudi pri nas čudeži. Jarčev shod na Muhaberju je vendar toliko pripomogel, da se je Osolnik z dušo in telesom podal na katoliško podlago, samo da je poleg podžupanske časti dosegel še čast podnačelnika gasilnega društva na katoliški podlagi. Se vsaj poznamo, pri čem da smo. Žalostno je, da se že tudi v tako društvo, kakor je požarna bramba, zameša kuga klerikalne politike. Samo za denar bi bili mi tudi dobri. Za gasilsko orodje namreč beračijo tudi okrog liberalcev, katerih sicer ne marajo v društvu. Pa o tem se še kaj pomenimo! — Naš župnik je zdaj zavrgel ves Kristusov nauk in je postal očiten brezverec. Grozno in res čudež je, da se naša fara še ni pogreznila v zemljo. Dokazov, da je, kakor je večina drugih, tudi naš župnik brezverec, je preveč, da bi jih kar tukaj našteali. Enega pa lahko pribijemo, namreč, da je župnik zdaj v cerkev spraval občinsko politiko in v svoji pridigi namesto o Kristusovih naukih, govoril le o elektriki, ki jo misli dežela kupiti od trgovca g. Seidla! Za to elektriko je v občinski seji ponujal garancijo naše občine. Proti temu ni nihče ugovarjal, kakor edini, še nekaj brihtni klerikalec Vintar, drugi menda niti razumeli niso, kaj je to garancija, ali pa so se župnika bali. Ko je župnik zvedel, da nekaj zavednih mož klerikalnim odbornikom odpira oči glede nevarnosti te garancije, se je spraval nad nje v cerkvi ter ljudi hujskal, naj pred njimi vrata zapro. Kaj pa, če bi mi proti takemu duhovniku zaprli vrata naše cerkve, ki v sveti kraj vlačijo politiko in hujška ljudi?

d Fara. Slavno uredništvo lista »Slovenski Dom« v Ljubljani. Sklicujoč se na § 19. tisk. zak. z dne 17. decembra 1862 drž. zak. št. 6 ex 1863, zahtevam z ozirom na članek, objavljen pod zglavjem, »Na

naslov c. kr. poštne in brzojavne ravnateljstva v Trstu, v št. 43. cenj. vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopiti stvarni popravek: 1. Ni res, da sem cerkveni ključar, res pa je, da nisem cerkveni ključar. 2. Ni res, da se za vse drugo prej brigam, kakor za svojo državno službo, res pa je, da se za državno službo pred vsem najbolj brigam. 3. Ni res, da sem dne 23. avgusta za tri dni zapustil poštni urad ter odšel na katoliški shod, res pa je, da sem 23. avgusta odšel in 24. avgusta že doma bil in potoval po občinskih poslih. 4. Ni res, da sem 6. in 7. oktobra odšel zopet po poslih kot klerikalni župan in funkcionar, res pa je, da nisem šel neznankam, ampak sem 7. okt. v uradu bil. 5. Ni res, da zanemarjam svoj urad in se podim kot klerikalni fanatik, res pa je, da ne zanemarjam svojega uradu in vršim vestno svojo službo. 6. Ni res, da hodi tuk. župnik v poštni urad, res pa je, da ne hodi razen kadar ima kaj opraviti na pošti. 7. Ni res, da župnik rešuje uradna pisma, res pa je, da jih nikoli reševal ni. 8. Ni res, da uradna pisma vsled neznanja nemškega jezika ne rešujem, res pa je, da jih vsled znanja nemškega jezika rešujem izključno sam. — v Fari dne 28. oktobra 1913 — Anton Bauer.

d Iz Bele Krajine. Lažiljub in tista smrdljiva novomeška cunja sta zaradi volitev vsa na nogah ter na vse pretege hvallita bivše deželne poslance. Vprašamo vaju, g. Drmastija in Matjašič, da nam pokažeta svoje govore v deželnem zboru in tiste uspehe in koristi, ki sta jih nam obljubovala. Nič, pa prav nič nista dosegla za nas! Žalostno je, da imamo revni Belokranjci taka poslanca. Zato pa zdaj na noge in volimo take moze, ki bodo res kaj storili, ne pa samo kričali. Tukaj nam vse obljubujete, v deželnem zboru pa samo kimate. Proč s takimi ljudmi, ki se vam prav hinavsko prilizujejo, za hrbtom pa potem smejejo. Klerikalci so oderuhi in hočejo le bogateti od deželnega denarja. Zato si bomo pa **dne 1. in 9. decembra izvolili možepoštenjake, do katerih bomo imeli zaupanje.**

d Škocijan. Kakor popade sestradan cucek kost, tako je naš Tonček pograbil vest, da so enega tukajšnjega fanta osumili tatvine. Še gorko je skrpucal v »Lažiljub« in pojamral z vidnim, hinavskim zadovoljstvom o liberalni vzgoji. Kar se Janezek nauči, to tudi Janez zna, pravimo in pri starinah sploh ni govora o vzgoji, še manj pa, ker nimamo društva, ki bi isto negovalo. Umevno je, da je istotako pogrel že staro vest, da so bili naši fantje krivi uboja. Kolikor se besede naših tiče, pojasnujem sledeče in Tone naj si zapiše za ušesa. Trije onih fantov so bili tujci, en Štajerc, en Oger, eden pa iz šmarješke, najbolj farške občine. Ti nas ne brigajo. Ostalih dveh materi sta pa tako klerikalni, da kar brenčita. Sedaj pa govo-

riva, Tone, o liberalni vzgoji! Gospod kaplan, kdo je pa vašega brata vzgojil, ki je pobegnil pred roko pravice v Ameriko? Po Vaših delih bi sodil, da Vi! Ako je tako, potem Vam samo čestitam! Radi onega, osumljenega tatvine, sledeče: Orožništvo se je vsekakor prenašlo v očigled dejstvu, da ga je sodnik po dvadnevem zaporu izpustil, videč, da je fant nedolžen, da ni na njem niti pičice suma in krivde. Tone, Vi ste ga hoteli zlobno sramotiti — ali boste imeli toliko čuta poštenosti v sebi, da boste isto v prihodnjem »Domoljubu« konstatirali kot — neresnico? Bomo videli! Ako pa istega ne storite, ste pa vredni, da se Vam pljune v obraz in se Vam jih naloži 25 na zadnjo plač.

d Avtomobilna vožnja Krško - Novo mesto. Dne 5. novembra t. l. je prišel osebni avtomobil dvakrat voziti s Krškega v Novo mesto in nazaj. Prostora ima za 12 oseb in bo v zimskem času kurjen. Vozne cene in vozni red je objavljen na avtomobilnih postajah ob progi.

d Telče. Naši klerikalci se zavedajo, kako trd oreh so naši hribi. Naj še tako glodajo in hrustajo ter liberalce v prežgani župi požirajo, zobe si bodo polomili in kost jim bo obtičala v grlu, hujšega menda ne bo. Kar je Hladnik čvekal na shodu in Tonček po »Lažiljubu«, to se nas bore malo prime in nas nazadnje tudi nič ne briga. Da je hvalil Završnico in druge falične naprave ter obljuboval in zopet obljuboval na vse pretege odpomoči bedi kmetkega stanu, to je vsakomur znano — saj tudi otroci ljubijo in hvalijo svojo posodico, če je prav umazana. To so obljube, kaj ne, obljube so bile tudi pred zadnjimi volitvami, na obljubah pač sloni vse klerikalno delo v dobrobit kmeta. Bi jim bilo v resnici kaj na izboljšanju današnjih razmer, bi ne bilo od leta do leta slabše. To občuti danes vsakdo, to priča tudi suho dejstvo, da je, odkar klerikalci vladajo v deželnem zboru, zbežalo v tujino na Westfalsko in v Ameriko kakih 80.000 ljudi s trebuhom za kruhom. Čemu hodi naš kmet iz obljubljenе dežele Kranjske onstran luže denar zapravljati? Kajne, ker ga tu ne more, zato ker se mu predobro godi? Vidite, taka so dela in izvršene obljube brezznačajnih pritencev! Telčanje in drugi hribci in volilci, koliko pa so vam dali klerikalci, ko vam je toča pobila, koliko? Kje je bil takrat Hladnik in njegovi koštruni, ko smo se mi potili v potu svojega obraza, pod pezo davkov, slabe letine ječali in — stradali? Kje? Naši ljudski sleparji so zastopali kmečke koristi v Ljubljani in na Dunaju le s tem, da so tam lenuharili, mastili se, bogu čas kradli, poštenim ljudem pa čast v družbi vlačug na tuje in na naše stroške. Kdo ne ve danes, da je Šusteršič porabil 60.000 K našega denarja za opremo svojega stanovanja, kdo ne zna, da je doktor svetega pisma, duhovnik, zapeljal ugledno damo in ko se je je naveličal, jo je pustil na cedilu in

jo zato še imenoval vlačugo? Kdo ne pozna našega presvitlega Toneta, ki vse te svinjarije mirno gleda, ki veruje v čudeže vodiške Johance itd. Kdo ve, če imajo čiste roke pri Canadian Pacific družbi. Komu se v ogorčenju ne dvigne pest, ako pomisli, kaj delajo z učiteljstvom, s požarnimi brambami, kako pristransko dele podpore itd.? Krek, Šusteršič, Lampe, to so voditelji stranke, ki je za nas poguba in nesreča za celo deželo. Z združenimi močmi udarimo po voditeljih, po dosedanjih poslancih, po vseh, ki pomagajo ti brezvestni svojati in sedanji korupciji. Na našem shodu je nekaj klepetalo in se usajalo tudi mlečnozobo kaplanče, ki sliši na ime Škrbec. Komaj se je dobro segrel, pa se že repenči in govoriči o našem občinskem odboru. Danes povemo mi hribci, ki tvorimo večino, enkrat za vselej, da se ne bomo dali komandirati od vsakega prihačja. Mi smo gospodarili, ko je on še platno prodajal in bomo gospodarili, ko ga bo vrag ali kdo drug že davno vzel. Le lepoto, gospodine, sicer lahko dobite, kar iščete! Kar se pa tiče vašega zatrdila: »agitiral pa bom, če me prav ubijete«, pa rečemo: Pojdite no, gospod, pojdite! Škoda poštene, žuljave roke, da bi jo položili na vašo žegnano butico. Brez skrbi bodite, letajte, jahajte, saj to je šport, pazite pa, da se ne bodete pri kaki brhki devičici preveč zamudili, čeprav je to Krekov šport, ki pa ne gre toliko v čast božjo, kakor agitacija. Le pridni bodite, pa obilo zabave! — Več hribcev.

o Gorenjske novice o

g Cerklje pri Kranju. Prva in najsvežjša naloga bodi vsakega napredno mislečega človeka, da pridobiva naročnikov za »Slovenski Dom«. Stane samo 3 K do konca leta 1914. List se mora razširiti, posebno sedaj ob volilnem času. Z razširitvijo »Slovenskega Doma« bo pričel »hudobni norec« travo griziti in hoditi z vsemi štirimi. Tedaj bo čisto zrel za norišnico, ker bo županstvo prisiljeno, da ga spravi tja noter. Ste že slišali? Ako ne torej! Dva junaka, dva »fanta Krekove vrste« se korajžno odpravita ob svitu lune na volilni lov tja gori na Dvorje, Grad. Ob bližini grajske cerkvice, na nekem zelniku, je obiral zajček, — seve tudi ob mesečini — zelnato glavo. Ena, dve; ena, dve, slišijo se junaški koraki »Krekovih fantov«. Toda navihani zajček, misleč s: i sedaj preizkusim junaštvo bodočih cerkljanskih lovcev, napravi šalo. Frsk, frsk, skoči urnih krač iz zelnika skozi cesto, a tedaj jo »Krekova fanta« zaobrmeta proti Cerkljam še urnejših krač, ter pridirjata v najhujšem tempu v hišo »laži in obrekovanja«, kateri so rekli nekaj kaplanija. Kako so se takrat njihove hlače izpremenile na rumeno in kaki duhovi so se razširjali, ne preiskujemo, le njih postreznica je stokala: »Oh, oh, ni zadosti, da pridejo go-

spodje samo okozlani domov, sedaj so tudi o» Gospod Janez se pa o prazničnih dneh, ko vihra belo - rumena papeška zastava, žalostno smeje: »Lahko vihra in visi, saj sem jo jaz napravil.« Nauk: Kmetje, ko pridejo v vaše hiše sedaj agitirajo, jih ravnotako te lažnike, denuncijante in predstavitelje čistosti nadrvite. — Lov občine Cerklje pojde na dražbo v petek, dne 21. novembra pri c. kr. okrajnem glavarstvu. Kmetje, ki ste vstopili v farovsko lovsko družbo, glejte, da pravočasno izstopite. Razni Horvati, Končki, so malo priporočljiva imena. — Člani klerikalnega društva za obrekovanje in laganje ter denunciranje so pri nas sledeči (imenujejo jih tudi sveta inkvizicija): pisec, izvršitelj in glavni lažnik abstinent kaplan Janez Hrovat; pomagači v lažeh in prenašanju čenč, ki pa pisave niti zmožni niso: poštenjak, o katerem hrani naš župan menda nič več kakor 12 kaznilnih listkov (Strafkarte) Koracmanov Janez ali birt pri »Janšetu«; vzorgospodar in napredka Ambrožev Francelj; trgovec gnojil in semen, seveda brez obrtnega lista »Kne«; pošta za prenašanje čenč iz gostilne v gostilno: mesar, bankir Gvan-tec ali Joža Likozar. Kmetje, glejte, da se teh ljudi izogibljete kakor blata na cesti, saj gre o vseh čuden in ne posebno pohvaljen sloves okrog. — Volilni imeniki so razpoloženi na ogled pri županstvu. Pojdite in prepričajte se, če ste vpisani, ali ne, kajti pravi župan je Hrovatič in ta bo v svoji pijanski norosti vse napredne ljudi izpustil. Če zamudite reklamacijo, izgubite najvažnejšo državljansko pravico. Na noge!

g Nov kolodvor v Radovljici. Železniško ministrstvo je dovolilo znesek 133.000 K za gradbo novega kolodvora v Radovljici. Čas je že bil, da dobi to mesto primeren kolodvor.

g Medved na Jelovici. Poroča se, da je medved na Jelovici raztrgal šest ovac. Neki lovec ga je videl, toda si ni upal streljati, ker ni imel puške s kroglo nabasane.

o Notranjske novice o

n Dolenji Logatec. V naši občini gospodarijo klerikalci komaj eno leto, pa so tega nesrečnega Remcovega gospodarstva docela že njegovi pristaši do grla siti. Občinske seje so prav pogoste, udeležujejo se jih pa le klerikalni izvoljenci. Dva izvoljena napredna odbornika se teh klerikalnih manevrov izogibljeta; ne vidi se jima umestno, gledati mrcvarenje naše sirote občine. Če si človek ogleda naše takoimenovane občinske sklepe, ne more niti od daleč uganiti, kaj se je sklenilo in kaj odklonilo. Zapisniki občinskih sej so tako zapackani in zamazani, da živa duša ne pogrunta, kaj se je pri raznih sejah predlagalo, kaj sklenilo in kaj odklonilo. Če vprašaš tajnika, zakaj te packarije,

ti bo rekel, da to dela župan Remc; če vprašaš pa zadnjega, dobiš le neotesan odgovor. Edino zaupnica dr. Šusteršiču je napisana razumno, zato pa vsi znaki kažejo, da je ni sestavil naš revček Andrejček, pa tudi Remc in Valuharjev Jože ne. Župan Remc gospodari naši občini prav tako kakor sam sebi. Ko je pred komaj enim letom, po zaslugi našega gosp. župnika in pa Martenkovega Jožeta postal župan naše občine, je imel še dve kravici, ki jih je prodal in za izkupiček teh kupil vina ter po volji našega gosp. župnika postal gostilničar v občinski hiši. Danes pa ni več kravic in ne denarja, pa tudi vina ne, mož je po laškem izreku popolnoma »suto come gallo«. Tako tudi nas sedaj skrbi, kaj bo molzel. Občinska blagajna je menda tudi že davno jalova, dasiravno občinske doklade in razne takse rasejo kot gobe po dežju. Če bo Jaka naši občini vsa tri leta gospodaril, ga bo gorje občini in njemu. Zato pa možje volilci, Logatčani, deželnozborske volitve so nam predurmi, sedaj je pravi čas, da se otresemo slabega in za nas pogubnega klerikalnega gospodarstva. Kdor ne zna dobro gospodariti samemu sebi, ne more biti dober gospodar drugemu in to tem bolj, ker je nam znano, da je tudi naš Izveličar Kristus podil od sebe take barantače, ki so znali samo zapravljati denar. Vrli Notranjci sploh, zdramite se, da pojdemo v boj za samostojne kmečke kandidate! Oglejmo si pa še poprej volilne imenike, če smo vpisani kot volilci, kajti naši klerikalci so taki sleparji, da bi z mirno vestjo izpustili največjega davkoplačevalca, če ni njih pristaš. **Pozor torej!**

n Umor pri Senožečah. Trgovec Čehovin je dne 3. novembra poslal 50letnega hlapca Škerjanca v Trst z vozom sena. Kočijaž je pri naročniku v Trstu seno oddal ter se s praznim vozom in dobljenim denarjem vrnil domov. V torek zvečer sta pa prišla le konja z vozom sama domov. Ker so slutili, da se je pripetila hlapcu nesreča, so ga šli iskat. Našli so ga v cestnem jarku s težko rano na glavi. Kljub zdravniški pomoči je Škerjanc umrl, ne da bi mogel povedati, kdo ga je udaril. Dognali so, da mu je bil uropan denar in da ga je dotični tat tudi udaril.

o Zagorske novice o

zg Blagoslovljenemu dopisniku »Domoljuba« št. 43. Klerikalcem pravi, da sem jaz toliko nevaren človek, da se me je treba izogniti s senenim vozom. Torej je to dokaz, da se me izkoriščevalci poštenega kmeta boje. In med temi izvrški človeštva je tudi dopisnik »Domoljuba«. Nadalje mi podtika celo tatvino, namreč, da sem v zvezi s sorodniki, in to je napredni posestnik Josip Kres iz Loga pri Litiji, kakor gori omenjeni posestnik javno pozivlja, tako, da tudi jaz, naj se določeno izrazim, potem bomo pa nadalje govorili.

Eno tožbo sem že vložil proti odgovornemu uredniku »Slovenca«. Torej prosim vas, častikradec iz Hotiča, da se blagovolite določeno izraziti o tatvini in mojih sorodnikih. Potem bom pa vam dal priliko, da boste lahko pred sodiščem dokazali resnico. Tudi trdite, da sem bil prisiljen pred sodiščem izpovedati in potrditi, da sem dopisnik kmečkega glasila »Slovenski Dom«. Mojster ste v lažeh, da ga vam ni para. Če mi dokažete, da sem bil prisiljen pred sodiščem izpovedati, da sem dopisnik »Slov. Doma«, plačam vam takoj **sto kron.** H koncu pa, večjega lopova ni, kakor je dopisnik »Domoljuba« iz Hotiča, tak subjekt je zmožen vsega. — **Zagorje ob Savi, 6. novembra 1913.**

Ivan Taufer, posestnik.

zg Pozor, volilci! Za naš volilni okoliš so klerikalci že postavili kandidate in sicer za splošno kurijo: dr. Ivana Zajca. To je tistega Zajca, ki je rekel na Sv. Gori, da je delal do desetega leta na gruntu. — Kmečka kurija: dr. Lampe, Košak in Vehovec. Torej iz našega okraja prav nobena, iz Ljubljane pa kar dva doktorja! Srečen si kmet, dokler tebi drugi določavajo tvojo usodo. — Kedaj se bodeš zdramil iz političnega mrtvila? Kdor ljubi svoj kmečki stan, ta ne bo oddal glasu klerikalnim kandidatom, marveč našim kandidatom, katere bomo v prihodnji številki objavili.

Ostali slovenski kraji

o Iz Tolminskih hribov. Letošnja letina se je tukaj prav dobro obnesla. Poljski pridelki so brez izjeme vsi dozoreli in smo z veseljem vse spravili v lepem vremenu. V prvi vrsti gre hvala našemu vrlemu, v resnem času odločnemu in marljivemu kmetu. Naši kmetje, poštenci in značajni možje, vedo dobro ceniti pravico in krivico, ki so mu jo prej delali klerikalni komandantje; zato so se postavili na noge in vrgli ob tla klerikalno mrhovino. Kaj pa naši bratci Kranjci? Ti ljudje so taki, kakor marljive čebelice, ki nanašajo požrešnim trotom medu, tako polnijo klerikalnim mogotcem bisage, le semtertja jim je navržena kaka oglodana kost, samo da tavajo v temi, ne vedoč, kaj se kuje proti njim. Pač dvakrat so backi! Naš kmet je odločen možak, ki ne pozna duhovnika-politikarja. Žal, da se mu backi obešajo za suknjo in pete ližejo. Sramota! Kmetje in možje, ki ste vredni hvale, ne poslušajte duhovnika, če vam grozi s peklom in hudičem, vi ne poznate dobro teh ljudi. Oddajte te glasove napredno-kmečkim možem, kakor smo jih mi na Goriškem in nič se ne kesamo, ker dejanja govorijo.

o Goriška in klerikalci. Potolkli smo tukaj klerikalce in nadaljni boji bodo pri našli klerikalcem nove poraze. Nesramna cunja »Novi Čas« razgraja na vse strani in napada poštene ljudi, da se vsak člo-

vek zgraža nad takimi spisi, ki so jih zmogli le duhovniki. »Novi Čas« celo piše, da ni Boga. Sedaj uvidite, kakšna pohujšljiva cunjja je »Novi Čas«, torej ni čuda, da je na Goriškem tako razširjena vraža, »zatajiti Boga« za en pečen krompir. Ako bomo to cunjjo brali, pridemo kmalu ob vso vero. Čudimo se državnemu pravdnistvu, da ne konfiscira te cunjje, odkar se je rodila. Z žalostjo gledamo Kranjce, da se dajo tako teptati od klerikalnih koritarjev. Poteptajte požeruhe v blato s sijajno zmagom in z veseljem vam bomo čestitali mi, od klerikalcev nepremagljivi Goričani.

o Smrtna kosa med ameriškimi Slovenci. Umrl je v Kenosha, Wis., rojak Frank Ambrož, rodod iz Dobrove pri Ljubljani. Star je bil 48 let. V Ameriki je bival 15 let. — Umrl je v Clevelandu, O., rojak Jakob Berlan, star 44 let, rodod iz Luč, fare Žalna. — Umrl je v Clevelandu, O., Ignac Vidmar, star 63 let, rodod iz Zagracca. V Ameriki je bil 23 let, 17 let v Minesoti. — Umrl je v Jolietu, Ill., rojak John Bukovec, star 63 let, rodod z Brezove Rebri pri Semiču na Kranjskem. — Umrl je v Detroit, Mich., L. Kralj, doma iz Stopiške fare pri Novem mestu. — Umrl je v Yale, Kans., rojak Jožef Mingart, rodod iz Kamnika na Gorenjskem, v 57. letu.

o Butte Mont. Amerika. »Slov. Dom« mi je zelo priljubljen, ker prinaša vedno mnogo novic iz stare domovine. Zato hočem popisati, kako je tukaj. V Butte Mont. ni nič prijetnega. Pust kraj je to, toda pod zemljo so nakopičeni bogati zakladi bakrene rude. Plača je jako dobra in je nas več Slovencev tukaj. Zadnjič smo se prav dobro po slovensko imeli. Obhajali smo poroko Karola Praprotnika iz Grosuplja in Jožefe Berus iz Straže. Oba sta fest človeka. Na ženitovanju smo bili prav veseli in med pirovanjem je prinesel pismonoša pismo od nevestinih staršev, v katerem pošlje nevestin oče bankovec za 20 K in prav ljubeznjivo pismo, v katerem pravijo starši, da sprejmejo ženina za svojega otroka. Vidite, to je nekaj lepega in vsa čast takim staršem. Na ženitovanju je bilo tudi več mladih lepih devojk, ki so bile tako zale, da bi se takoj zaljubil, ko bi ne bil vdovec pri živi ženi. Mladima zaročencema želim obilo sreče in zastopnosti, njih starši pa pozdravljam najpristrčneje.

o Slovenci ponesrečili pri požaru parnika »Vulturna«. Ameriški listi poročajo, da so bili na parniku »Vulturna« med potniki neka Mary Železnik in Terezija Potokar, ki ste bili namenjeni v Steelton, Pa. Med potniki je bil tudi neki Martin Mušič. Po imenih sodimo, da so ti slovenske narodnosti. Med vestfalskimi delavci so bili tudi dva ali trije Slovenci, namreč Valentin Posavec, Mih. Petrovčič in Oton Kavol (Kafol?), ki so se vozili s tem parnikom v Ameriko.

Gospodarstvo.

gsp Poizkusno streljanje zemlje v svrhu rigoliranja vinogradov priredi avstrijsko državno vinarsko društvo v ponedeljek, dne 10. novembra t. l. ob 9. dopoldne v vinogradu grmske kmetijske šole v Cerovcih pri Novem mestu, ter v sredo, dne 12. novembra t. l. ob 10. dopoldne v vinogradu Podbric, ki leži v katastralni občini Podraga in je last kmetijskega društva v Vipavi. Poizkuse bo pojasnjeval deželni strokovni učitelj Rudolf Zdolšek. Deželni odbor vabi vinogradnike, da se udeležijo teh demonstracij v obilnem številu.

gsp Tečaj za razstreljevanje zemlje je priredila c. kr. kmetijska družba kranjska dne 20. oktobra v Sv. Križu pri Kostanjevici. Predavanje gosp. Humeka, kot strokovnega učitelja kmetijske družbe je bilo jako zanimivo. Tudi poizkusi so se izbornobno obnesli. Ta iznajdba je za kmeta velepomembna, s kako majhnim naporom na primer, se lahko izrahlja zemlja za sadovnjak, na kako lahek način izstreliš štor, ki bi ga sicer z velikim naporom spravil s svojega ležišča. Udeležba je bila v splošnem jako velika. Zastopane so bile poleg domače, vse sosedne občine. Celososedne štajerske občine, kakor Sevnica, Rajhenburg in Brežice itd., so poslale svoje zastopnike. Lastnosti »Dynamon patron« glej zadnjo številko »Kmetovalca«.

LISTEK.

Begunci.

(Dalje.)

V.

Drugi dan na večer je imela županja Brinškovka toliko posla v kuhinji, kakor na Božič ali kak večji praznik. Cvrlo se je in kuhalo, da se je dim kar v oblakih valil pod zakajenim stropom in ji Marijanica kar ni mogla sproti donašati potrebnih stvari. Včasih je pogledal notri celo Brinšek sam, ki je bil videti sila dobre volje in priganjal ženo, naj se bolj hitro zavrti, vmes pa naročal Marijanici to in ono. Zdaj je morala steči po žganje, zdaj po vino, ker Brinšek je imel, kakor se je izražal proti ženi tisti večer, »važne« goste.

Ob dolgi mizi v izbi so sedeli Janez iz Zadola, njegov oče Koblar, župan v Zadolu in znan bogatin in potem še vsi štirje biriči, ki so se popoldne vrnili brez vsakega plena.

Najbolj veselega obraza je bil videti Janez in imel je toliko povedati, da skoro ni mogel nikdo drugi do besede in to tem bolj takrat, kadar je vstopila Marijanica.

»Še malo potrpljenja, ljudje božji,« je dejal Brinšek, ko se je vrnil že tretjič iz kuhinje. »Tako bo vse gotovo! Saj veste, moja stara ni vajena pri večerji drugih ljudi, kakor mene in zato se tako bolj počasi obrača. Ta čas pa se mi pomenimo, kako bomo lezli tja doli do Dolinarja, ko je še podnevi težko najti tisto skrito kolibo!«

Beriči so se nasmehnili, ker nasmihali so se venomer, ali je bilo treba ali ne, očitvidno jih je že razgrela vino.

»I kako pojdemo!« je zopet prišel Janez — »po nogah, saj slepi pa menda tudi nismo, da bi zašli. Jaz pojdem naprej, ker mi je pot gotovo najbolj znana, vi pa za menoj. No, da tako. Ali pojedete tudi vi, oče?«

Janezov oče ga je pogledal debelo, kot da ga ne razume, nato pa je odkimal.

»Čemu pa bi hodil še jaz? Še nikdar nisem bil pri Dolinarju, pa da bi lezel ravnodanes, ko gotovo ne bo najprijetneje, ako se dobro spoprimate. Le pazi, ti fant, da jo zdrav odneseš! Kaj mislite, da se bod vdali kar tako! Šest jih je, to se pravi sedem, kaj ne, no in nas tudi šest, le pazite, da nas ne napodijo!«

»O, zato se ne bojte, oče!« je dejal ponosno eden izmed beričev. »Bi jih moralo biti pa že lepo število da bi jih mi popustili, kadar jih enkrat zasledimo. Že bolj trda nam je šla, kaj bo to! Teh sedmih vrabcev se jaz sam ne bojim!«

In pri tem se je možato potrkal na pisi, ker vino ga je zares precej ojunalo.

In tako je Brinšek tudi hotel, zato ni pustil pred njimi prazne steklenice, ampak jo hitro nadomestil s polno.

»Po Matjažu je treba pasti najprej,« je dejal Janez in Brinšek mu je takoj globoko prikimal. »Da si bo fant zapomnil mene metati čez prag!«

»Pa kako je prišlo do tega?« ga je povprašal oče in si mel oči.

Janez sedaj ni vedel, ali bi govoril resnico ali ne, ker vedel je, da oče nič kaj rad ne čuje o Marjanici in bi ga znalo morda spraviti ob dobro voljo, ako bi mu razlagal, da se je potegoval za njo in je bilo to povod Matjaževe jeze.

»I beseda da besedo,« je dejal naposled in zrl na Brinška, ki je za gotovo pričakoval, da pove Janez resnico, že njemu na ljubo in sebi v korist, ker take lepe prilike gotovo ne bo imel več in vse bi se lahko po Brinškovem mnenju že kar tisti večer sklenilo. »In tako je prišel pogovor na Marjanico« je nadaljeval Janez in še vedno gledal na Brinška, kot da ga prosi, naj mu pomaga iz te zadrege.

»Matjaž se je norčeval iz mene in lagal, da me ona zasmehuje, kar me je vjezilo, da sva se spopadla!«

»Pa kaj se vtikaš v njegove stvari,« je zamrmral oče in gledal nemo predse.

»V kake njegove?« je povprašal Janez in se obrnil proti očetu.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

»I no, radi tega dekleta radi Marjanice. Pusti mu jo!«

Tedaj pa je Brinšek zamahnil z roko in skoro zakričal.

»Ne, oče! Marjanica se za Matjaža prav nič ne meni in tudi ako bi se, jaz ne pustim, da bi lazil za njo ta capin!«

»No, prav,« je prikimal Koblar — »a zato se ni potreba brigati mojemu sinu, bo deš že ti sam vse uredil, ali ne?«

Brinšek je skomignil z rameni, a Janezov pogled ga je spodbudil, da je pričel s sila prijaznim glasom:

»Res je tako! Prav imate, oče Koblar, ampak ako stvar nekoliko bližje pogledamo, pa je to drugače. Saj vam vendar ni neznan, da gleda Janez za Marjanico!«

Zadnje besede je izpregovoril sila hitro in takoj nato pazno pogledal Koblarja, kak vtisk so napravile na njega, a on je ostal popolnoma miren in se je komaj ozrl v Brinška.

»Seveda mi je znano,« je dejal — »ampak tudi njemu je znano, da jaz s tem nisem zadovoljen. Zdi se mi, da je dovolj, ako sem rekel enkrat ali dvakrat, čemu treba vedno ponavljati. Kaj bo z njo?«

Brinšek je namrgodil lice v nezadovoljne gube, ampak to ni Koblarja kar nič motilo in mirno je nadaljeval:

»Nič mu ne branim, naj se ženi, saj ni več tako mlad in saj se tudi ima na kaj, da ga ne bo treba skrbeti, ako bo slaba letina ali pa enakega. Zato je pa tudi potreba, da si izbere dekle, ki ne bo brez vsega in ki bo prinesla k hiši samo svojo sitnost —.«

»Oče, tako ne govorite!« ga je boli poprosil kakor pa opomnil Janez. »Marjanica je pridno dekle, da v Zadolu gotovo nimamo njej enake in o njeni sitnosti se tudi ne more govoriti — poznam jo!«

(Dalje prih.)

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

Dopis iz Vač je bil v zadnji številki pomotoma objavljen, ker smo takoj uvideli, da nas hoče neka dobra klerikalna duša mistificirati. V zadnjem času dobi-

vamo polno takih dopisov, toda objavljali bomo dopise le od nam že znanih dopisnikov, ali od onih, ki se sklicujejo na kako v Ljubljani stanujočo osebo naprednega mišljenja.

Lastna tovarna
ur v Švici
1887
Zahtevajte **JUBILEJNI CENIK** "zastonj"
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.



Pozor! 50.000 parov čevljev!!

4 pare čevljev za samo K 8.50.

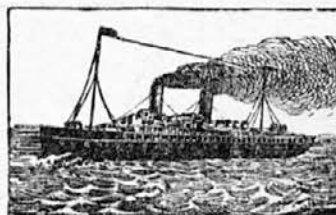
Zaradi ustavljenja plačil več velikih tvornic se mi je naročilo, veliko množino čevljev globoko po izdelovalno ceno oddati. Prodam torej vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih žnorstih čevljev, usnje, rujavo ali črno, galoširanih, kapenbezac, močno žebjana usnjata podlaga, veleelegantna najnovejša fazija, velikost po številu. Vsi 4 pari stanejo samo K 8.50. Pošlje po povzetju.

S. Lustig, eksport čevljev, Neu Sandez št. 170.

Izmenjava dovoljena ali denar nazaj. 83

40—50 kron na teden
kakor tudi trajen **postranski zaslužek** doseže lahko vsakdo brez truda, brez glavnice in brez motenja poklica — Pojasnila daje zastoj Ignacij Althammer, Dvůr Králové n. L. 627.

Samo 5 dni iz HAVRE v NEW-YORK



Brzoparniki: 13

France, La Provence, La Savoie, La Lorraine, La Touraine, Roshambeau.

: Samo pet dni! :

vozijo francoski brzoparniki, najkrajša in najcenejša vožnja.

Veljavne vozne listke (šifkarte) za Ameriko in vozne liste iz Amerike nazaj v domovino po najnižji ceni izdaja **edini**

Ed. Šmarda

oblast. konces. potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

v hiši Kmelske posojilnice, nasproti **Figovca**.

Stara resnica

Je izrek, da malokdaj pride ena nesreča sama. To pa zato, ker ljudje nad prvo nesrečo tako zelo izgube glavo, da v tej brezglavosti sami povzročijo novo nesrečo. Posebno če je človek bolan, se nesreča rada povabi za gosta. Bolezen stane denar, pridobitek je prekinjen, gospodarstvo trpi. In že bolečine same ne dajo misliti jasno, da večkrat niti ne najdemo pravega pota, da bi si olajšali bolečine.

Tu je pa potreben dober svet drugih, in tak dober svet bi radi dali našim bralcem.

Boleče trpljenje, nevralgije, pri protinskih in revmatičnih bolečinah, pri glavobolu, zobobolu, boleznih v ušesih itd. služi, kakor smo se večkrat lahko prepričali, Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko »Elzafluid« prav ugodno, ker učinkuje blažilno, hladi in teši bolečine.

Vsled svojih poživljajočih lastnosti je neuprljiv tudi za negovanje ust in zob, ako ima kdo neprijetno sapo. Takisto pa tudi nenadomestljivo dobro služi pri opešanju oči, o čemer piše gosp. Andrej Hystati, Kassaujalu, p. Košice: »Ne, ni mi mogoče Vam popisati, kako sem Vam hvaležen, da mi je Vaš »Elzafluid« ozdra-

vil oči. Vsi ljudje, ki so me prej poznali, me vprašujejo, s čim sem izlečil svojo hudo in zastarelo očesno bolezen, in odgovarjal sem ljudem, da se imam za to zahvaliti samo Vašemu »Elzafluidu«.

Tudi kdor je popolnoma zdrav, naj bi imel »Elzafluid« doma, da je vedno pripravljen proti vsem slučajem. Saj stane 12 steklenic franko samo 5 K in jih lahko kakor tudi zdravniško priporočene odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elza kroglice«, katerih stane 6 škatlic franco samo 4 K, naročite pri lekarnarju E. Feller v Stubici, Elzin trg 318 (Hrvaško).

— — — — ak.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 31. oktobra 1913.

Linc: 13, 80, 39, 1, 90.

Dvignjene v sredo, dne 5. novembra 1913.

Trst: 18, 55, 71, 19, 59.

SLADIN je znamka za **SLADNI ČAJ!**

Dr. pl. Trnkóczyja Sladni čaj je prazvir vseh sladnih izdelkov in da **kri, moč, zdravje**. Za **dojenčke** je Sladin kot redilno sredstvo **varuh otrok**. Za vsakega **bolnika** izvir **zdravja**. Da odraslim bolnim kakor zdravim okusen, redilni **zdravilni zajuterk**. Poraba Sladina **prihrani v gospodinjstvu** 50% na denarju, $\frac{2}{3}$ na mleku, polovico na sladkorju. Vse te **koristi** potrjujejo vsakdanja **zopetna** naročila. $\frac{1}{4}$ kg za 60 vin. se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K franko.

Glavne zaloge so v lekarnah Trnkóczy: na Dunaju, Josefstädterstrasse 25, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstrasse 109, v Gradcu, Sackstrasse 4, v Ljubljani, lekarna Trnkóczy zraven rotovža. — Žena lastnika te lekarnje je vzgojila svojih 8 zdravih otrok s Sladinom.

Kdor ljubi dobro kavo

rabi kot pridatek »pravi zagrebški :Franck:« z kavinim mlinčkom. — Kdor ga še ne vporablja, pogreša najboljšo.

emp 45/25.642*